

**SKOLELIV
|
NEPAL**

Årsberetning 2017

2017 var året, hvor Skoleliv i Nepals (SIN) og Soiyas Uafhængige Kvinders (SUK) satsning på Farmer Family learning groups, til forbedring af situationen for fattige kvinder og deres familier skulle stå sin prøve, hvor vi endelig fik kørt os selv i stilling til at kombinere vores skolemads- og skolehavetilgang med et fokus på kvalitetsuddannelse, og hvor vores øko-landbrugsgruppe kom rigtigt i gang. Det blev også året, hvor vi fik endnu mere succesfulde praktikantophold, der blandt andet resulterede i et nyt køkken på Bhawani Skole, og i at en hjemvendt praktikant blev et aktivt bestyrelsesmedlem i SIN. Sidst men ikke mindst var det året, hvor en masse frugtposer fløj ud i verden til butikker i hele Danmark, hvor vi havde vores hidtil største telt på Århus Foodfestival, og hvor vi fik vores første erfaringer med julebanko. Som I kan se, så har det endnu engang været et travlt og spændende år.

I årets beretning har vi har gjort os umage for at være kritiske og diskuterende i fremstillingen, så det er muligt ikke bare at se et skønneri af virkeligheden i Nepal, men også nogle af de mange mange udfordringer, som vi og vores samarbejdspartner forholder os til i arbejdet med udvikling for og med de fattigste.

Hurra for medarbejderne i Nepal!

Faktisk er det her beretningen bør starte: Med en meget stor hånd til Ranjana Musahar (social mobiliser), Menuka Neupane (leder), Jyotsna Tuladhar (projektkoordinator kvinder), Radha Neupane (bogholderi og office management) og Rati Parajuli (projektkoordinator skolemads og lektier). De bliver hele tiden bedre til deres arbejde og til at dokumentere det, de er superdedikerede, og de er frem for alt modige og tålmodige nok til at stå ansigt til ansigt med projekternes udfordringer og turde diskutere dem ærligt og åbent med os.

Family Farmer Learning Groups

Fra september 2016 til juni 2018 har SUK/SIN midler fra CISU til et kvindeprojekt med udgangspunkt i metoden Family Farmer Learning Groups. Metoden går ganske kort ud på, at der formes et antal grupper med 20-25 kvinder i hver og hver af disse grupper udnævner en eller flere facilitatorer, som skal støtte gruppen i det daglige arbejde og i at nå de mål, som de sammen sætter sig. Formålet med projektet er at styrke fattige kvinder i kommunen Devdaha gennem organisering, bedre økonomi og bedre sundhed. Vi startede året med fem kvindegrupper, hver med fire undergrupper med hver sin facilitator. Desuden var medarbejderne Jyotsna, Ranjana og Bishnu tilknyttet et par grupper hver.

Undergrupperne skulle mødes ugentligt, og hele gruppen skulle mødes en gang om måneden.

Fokus for grupperne er økologiske køkkenhaver og små forretningsprojekter med kurser i det omfang, der var et ønske om ny viden. Alle, som ønskede det, fik i årets løb frø til deres egen have og gødning til at starte kompost.

At mødes en gang om ugen i undergrupper viste sig at være for meget for de fleste. Nogle mødtes

oftere og mere adhoc og dannede fællesskaber omkring deres haver, andre havde for travlt med at lede efter daglejerarbejde eller prioriterede andre gøremål. På trods af den ikke så stringente mødepraksis har mange af kvinderne fået større og bedre haver, og nogle har starten en have for første gang i deres liv. Dette har betydet, at mange har kunne spare penge ved at bruge deres egne grøntsager i stedet for at købe grønt på markedet.

En anden udfordring var, at mange ikke følte, de havde så meget at lære fra sig, da de havde meget lille erfaring med at producere grøntsager. Men imod slutningen af året, er det til gengæld tydeligt, at hele ”erfarings-delings” aspektet af grupperne har fået større relevans, fordi alle har prøvet køkkenhaver og grøntsagsdyrkning af.

I februar blev der afholdt opfølgingskursus for facilitatorer ved Ingelis og Aage Dissing, som i projektets start introducerede metoden Farmer Family Learning Groups. Her blev kvinder blandt andet introduceret til husholdningsregnskab. Dette var en stor succes, og flere kvinder har efterfølgende givet udtryk for, at de har ændret deres økonomiske vaner, fordi de nu har fået større overblik over deres økonomi ved hjælp af husholdningsregnskabet.

De månedlige gruppemøder har for næsten alles vedkommende fungeret rigtig godt. Der er stort fremmøde og hovedaktiviteten ”låne og spare op” har været en kæmpe succes med 100% tilbagebetaling både på forretningslån og personlige lån¹. At låne til forretning har ikke været uden udfordringer. Mange har lånt et større beløb, købt en enkelt høne og brugt resten på andre behov. Det problem er blevet diskuteret i grupperne, og der er løbende blevet strammet op på kontrollen. De fleste har lånt penge til geder, høns, ænder eller en ko og boliger til disse, men der er også givet lån til materialer til husbyggeri (for dem som bygger for andre) og til grøntsagsproduktion. Lånenes størrelse har været støt stigende, efterhånden som låntagerne er blevet mere selvsikre. Nogle gange er de indkøbte dyr døde og investeringen dermed tabt, men alle har betalt tilbage.

Facilitatorrollen har været udfordrende. Det er en rolle, der kræver en del kompetencer, og det har ikke været alle kvinder, som har orket at tage den op i praksis. Det har medført udskiftning og nedjustering af antallet af facilitatorer. Men i det store hele er alle glade for facilitatorerne, og synes

de er relevante og en god støtte for gruppen.

Nye grupper og ”kampen for at nå igennem med budskabet”

SUK oplever ofte, at andre organisationer lokker med kortsigtede projekter, hvor de fattigste får en gris eller et par høns, uden nogen form for opfølgning, eller at fattige modtager relativt store beløb for at deltage i kurser.

Da SUK sidst på året udvidede med fire nye kvindegrupper, måtte medarbejderne derfor bruge lang tid på at samle nok interesserede, og på at få kvinderne i gang.

Et fælles budskab fra kvinderne var: ”Hvilke fysiske ressourcer får vi fra jer?” Mens vores budskab var: ”I SUK er du en del af organisationen og med til at bestemme, hvad der skal ske. Du får en masse ny viden og et nyt sammenhold, som kan støtte dig i at føre nye ideer ud i livet, og som kan hjælpe dig med at opnå dine rettigheder som borger i Nepal.”

SUK brugte sine nuværende medlemmer og deres succeshistorier i ”kampen” for at forklare de nye, at der er rigtig meget mere at komme efter i SUK end bare en høne eller en gris, eller hvad de nu ellers er blevet tilbudt gennem tiderne. Der er fx rigtig mange penge at spare, hvis man laver køkkenhave og styrer sin økonomi med et husholdningsregnskab, en gruppe, som i fællesskab ejer 50.000 rupees (ca. 3000 kr) kan få rigtig meget mere ud af pengene, end hvis de bare fik en pengeseddel hver, og viden om hvordan man bliver registreret som landbrugsgruppe kan føre til, at man får adgang til offentlig støtte.

I SIN/SUK er vi stolte af, at vi når ud til meget fattige familier. Desværre er der en tendens til, at det er de allerfattigste, som falder fra, når de ikke ser en umiddelbar gevinst i form af noget materielt. Der er dog også eksempler på ekstremt fattige, som indgår aktivt, forbedrer deres livssituation og bliver aktive fuldgældige borgere i kommunen gennem projektet. Diskussionen om, hvordan vi bliver i stand til at få de allerfattigste, som har det allerstørste behov endnu mere med, vil vi gerne fortsætte og udvide i 2018.

Hønehuset – ti små 'cyklister' bliver til en enkelt modig entreprenør

I 2017 gik ti kvinder fra SUK/SIN i gang med at bygge sig et hønehus. Kriteriet for at være med i gruppen var, at man ikke selv havde jord og ikke allerede var med i landbrugsgruppen, som havde lejet fællesjord. Merkur Andelskasse skød 5000 kr i projektet og Devdaha kommune lagde 12000 kr. Kvinderne lavede selv murstenene og gik til hånde under byggeriet. Undervejs i produktionen faldt de første seks fra (det var hårdt arbejde), så var der kun fire dedikerede damer tilbage, heraf tre fra gruppen Musahar, som er de allerfattigste kvinder i området. Så blev den enes mand syg, og kvinden måtte ud og lede efter daglejerarbejde i stedet for at bygge, det betød, at hendes nabo heller ikke kunne komme, for hendes mand ville ikke have hun gik alene. De sidste to kvinder byggede færdigt, men da de skulle anskaffe høns, blev den ene meget vred over, at hun selv skulle låne pengene i sin gruppe. Så var hun ude. Tilbage er Maya Musahar, som efterfølgende har knoklet for at få gang i dels æg- og herefter kyllingeproduktion. I skrivende stund har to af Mayas fem høns fået kyllinger, og hun sælger æg til dobbeltpris uden problemer. Desuden er der kommet folk langvejs fra for at købe hendes kyllinger. Det skyldes, at økologiske æg er i høj kurs lokalt, og det er den valgte hønserace også. Vi var ellers rigtig bange for, at der ikke var et marked for hønsene, fordi de ikke er hurtigtvoksende hybridhøns, men en mere økologisk og hårdfør race. Vi håber, at flere kvinder får lyst til at være med i hønehuset i 2018.

Fortalervirksomhed

Der er mange muligheder for offentlig støtte, hvis man er fattig/landmand/kvinde og er organiseret. I starten var det nærmest umuligt for SUKs medarbejdere at få kvinderne til at gå til møder hos kommunen, og kun 20 kvinder kunne overtales til at blive en landbrugsgruppe. I skrivende stund er stort set alle grupper blevet registreret og særligt kvinderne fra SUKs bestyrelse (som repræsenterer de fem ”gamle” grupper) er ofte til møder med kommunen (særligt landbrugskontoret). SUKs grupper får på den måde billige/gratis frø (som nogle gange distribueres til tiden), rabat på økologisk kompost og har desuden fået støtte til et hønsehus og til et opbevaringshus. Desuden har gruppen af Musaharkvinder fra landsbyen Soiya fået hjælp fra kommunen til at bygge en mur langs den bæk bag deres landsby, som hvert år skaber oversvømmelser i landsbyen. Gruppens facilitatorer var på kommunen mange gange for at opnå dette fine resultat.

At støtte kvinderne i at blive aktivt deltagende borgere er særligt relevant netop nu, da Nepal er i gang med en meget ambitiøs decentralisering, hvor man forsøger at bringe beslutningerne så tæt på borgerne som muligt. Der har blandt andet været lokalvalg og i alle ”wards” (svarer til 2-3 landsbyer) er der nu folkevalgte, som er med til at forvalte den lokale udvikling. Det er altså nu, at SUKs kvinder skal ud og skaffe sig indflydelse på Devdahas udvikling.

“ Uden vores gruppe, havde vi ikke fået kommunen til at betale for en mur, som kan beskytte vores landsby mod oversvømmelser i regntiden ”

Gyanu Musahar, facilitator

Landbrugsgruppen – sårbar men også sej

SUK og SIN har lejet fire hektarer landbrugsjord for foreløbigt ti år og 12 modige kvinder fra

forskellige grupper dyrker nu økologiske grøntsater. Gruppen har året igennem øget deres engagement og forståelse for dyrkning, jordforbedring, skadedyrsbekæmpelse og salg. I årets slutning havde nogle af de kvinder, som i starten havde stor succes pludselig tomme marker i lange perioder. Det viste sig at skyldes sygdom og illustrerer hvor udsatte kvinderne stadig er, når et par måneders rygsmærter sender hele deres forretningsprojekt tilbage til 0. Der er nu lavet regler for, at jord skal fremlejes hurtigt, hvis en lejer ikke selv kan dyrke i pågældende sæson. Hele pointen er, at kvinderne fra 2019 langsomt skal blive i stand til at bære lejen af jorden selv.

Skolemad, nyt køkken og drivhus

Skolemaden har igen i år fungeret, som kilde til bedre mad og mere skole for børnene på Shree Laxmi og Mahamaya Bhawani schools. På Bhawani fik vi med hjælp fra tre skønne praktikanter fra Sundhed og Ernæring på Metropols hjælp endelig renoveret køkkenet. De tre seje damer solgte først elefanter og andre puder til en værdi af 5000 kr, herefter drog de afsted, ryddede køkkenet for skidt og kanel (det var der meget af), malede, forhandlede områdetets første bord med metaloverflade, købte nye kasser til alt i køkkenet og lærte køkkenpersonalet, hvordan man står rigtigt ved sådan et bord. Alt dette foregik i 40 graders varme og med undrende lærere som tilskuere. Køkkendamerne Sabitri og Laxmi er superglade for deres nye køkken, hvor det er meget hurtigere at hakke og snitte!

De tre studerende lavede også en mini-undersøgelse over, hvad børn på andre skoler spiser til frokost. Mange får en pakke nudler eller kiks, enkelte har lidt ris med hjemmefra, nogle går hjem og spiser og nogle får ikke frokost hver dag. Alt i alt for lidt og for dårlig mad.

På Shree Laxmi school var vores gamle bambusdrivhus gået til i en storm tilbage i starten af 2016. I efteråret 2017 lykkedes det at få samlet penge til og opført en flot ny polytunnel med støbt fundament og metalbuer. Drivhuset blev til i samarbejde med Søbogaard Nepal/Gamcha farms Deepak Dhungana, som bistod med råd og vejledning kvit og frit.

Lektiehjælp, kursus for de svageste og quality education

Lektiehjælpsprogrammet, som startede i 2016 løb ind i en del udfordringer i 2017. De unge lektiegrubeledere måtte løbe rundt og nærmest indfange børnene og forældrene brokkede sig over, at det var nødvendigt med ekstraundervisning, og hvorfor lærerne ikke bare kunne lære børnene noget i skoletiden? I foråret havde vi en praktikant, Alexander, som underviste lærere og lektieklublede. Alexander havde blandt andet fokus på lektiegruppernes problemer. Han påpegede, at forældrene skulle informeres bedre, at der skulle være ”lektiegruffefri” dage og at lektiehjælp skulle foregå i faste lokaler. Sammen med de unge lektiegrubeledere fik han lavet et informationsbrev til forældrene og kørte med rundt og delte ud. Forandringer og breve blev modtaget meget positivt af forældrene og lektiegruppen fungerede herefter langt bedre.

I efteråret lykkedes det for første gang SWO at afholde et kursus i læsning og matematik for de svageste elever. Igen blev forældrene involveret, og resultatet var et relativt højt fremmøde (ca. 50 børn ud af 80 inviterede). På kurset kunne SUKs personale se, at der i gruppen af børn i 4-6 klasse som ikke kunne læse, var en del med generelle indlæringsvanskeligheder og koncentrationsbesvær. Efter kurset blev lektiegruppen delt op i en stor gruppe ”svage læsere” og en mindre gruppe, som fortsatte med traditionel lektiehjælp.

Kurset for svage læsere forløb samtidig med at drivhuset blev opsat og for at få SUKs medarbejdere endnu mere på tærne, fik SUK samtidig besøg af Civilsamfund i Udvikling (CISU)s informationsmedarbejder Kim Jensen. Kim var i Nepal for at tale med de mennesker, hvis stemmer danske organisationer – herunder SIN – i de seneste år har formidlet i Danmark. Kims mission var at høre, hvordan de selv ønsker at blive fremstillet. De adspurgte kvinder svarede samstemmende, at de synes SIN formidler dem udmærket, de havde ikke selv ændringsforslag. De indikerede også at de forstår, at billeder og information er vigtigt for at kunne rejse penge til projekterne i Nepal. Tak til Kim for at tage emnet op. Vi er ikke altid selv gode nok til at inddrage kvinderne i den formidling, som foregår i Danmark. Til gengæld er SUKs medarbejdere blevet meget dygtige til at tage gode billeder og formidle deres arbejde, hvilket har betyder at vores løbende kommunikation gennem for eksempel Facebook er blevet meget bedre og mere regelmæssig end tidligere.

Parallelt med dette forløb søgte SUK/SIN CISUs medborgerskabspulje om midler til et kvalitetsuddannelsesprojekt, hvor forældre og skoleadministration involveres aktivt i at skabe bedre undervisning. Projektet blev i første omgang afvist (det har vi ikke prøvet før!) med anbefaling om mindre ændringer. Da disse var indskrevet blev projektet godkendt og skal køre gennem hele 2018.

Budget: 295.720,00 DKK

Århus Foodfestival, banko og frugtposer

I Danmark deltog vi for anden gang i Århus Foodfestival. Denne gang med et 6x9 meter stort telt støttet af Civilsamfund i Udviklings Oplysningspulje. Der var smagsprøver, udstilling af krydderier og ingredienser, skolebøger og uniformer og selvfølgelig en skattejagt. Vi havde denne gang eget køkken, hvor vi lavede mad med deltagerne. Man kunne også prøve vores ”uretfærdige” smartphonespil og tage stilling til hvilke af FNs Udviklingsmål, som er de vigtigste. Og så kunne man selvfølgelig blive medlem af SIN :) Det var der heldigvis nogle som valgte at gøre, ligesom den frivillige indsats i standen var rigtig god og velfungerende.

I december afholdt SIN julebanko sammen med foreningen 4Fairlife, som arbejder med fattige og mennesker med handicap i Ghana. Det var et rigtig fint arrangement med 70 deltagere og et væld af præmier, sponsoreret af lokale butikker og restauranter og Annette Heick som opråber. Vi har lært en masse og glæder os til at gøre det igen i 2018.

2017 blev året, hvor der var overskud til at give vores økologiske frugt/snackposer et solidt marketingsfremstød, og resultatet var, at de røg afsted til en lang række butikker. Både gårdbutikker, museumsbutikker, designbutikker og økologiske butikker har taget imod poserne og det har indbragt en fin omsætning, til gavn for både vores arbejde og de fem tilbageværende syersker fra landsbyen Soiya.

Et nyt samarbejde

I 2017 har Skoleliv i Nepal indgået et samarbejde med projektet Sunthala Ghar ved Dipesh Khagi og Mikael Knudsen. De to formidler frivillige danskeres ophold på tre små skoler i landsbyen Keureni i distriktet Ghorka, og i 2017 har de med støtte og rådgivning fra Skoleliv i Nepal forberedt opstarten af et skolemadsprojekt for 60 børn på en af disse skoler. Dipesh Khagi har blandt andet været frivillig for Skoleliv i Nepal ved Århus Foodfestival i hhv. 2015 og 2017.

Bestyrelsen

SINs bestyrelse fik i 2017 tre nye medlemmer (Ingelise Petersen, Anne-Mette Hajsland og Alexander Bæktoft) og en ny formand, Mille Lübbert Hansen, mens tidligere formand og stifter Anne Mette Nordfalk blev menigt medlem af bestyrelsen og daglig leder.

Alle, udover Alexander, havde i forvejen langvarigt kendskab til organisationen. Alexander er til gengæld bestyrelsens første lærerstuderende og havde netop været i praktik på madskolerne, da han

tiltrådte.

Bestyrelsens nye og gamle medlemmer har året igennem ydet stor støtte til den daglige leder i de beslutninger, som har skulle tages, og alle bestyrelsesmøder har været velbesøgte. Det at have en daglig leder har givet mere ro omkring det løbende arbejde og bedre muligheder for at opdyrke fundraising og netværk. I 2018 skal daglig ledelse også gerne resultere i en tydeligere strategi og profil for SIN og så selvfølgelig en masse spændende aktiviteter i Danmark og støtte til et mere selvstændigt og endnu stærkere SUK i Nepal.

En fælles sag giver energi

Så er der kun tilbage at sige: Tusind tak til alle jer som følger med og støtter arbejdet i Nepal på den ene eller den anden måde. Vi kan ikke understrege nok, hvor vigtig jeres engagement er. Det giver energi, når man er fælles om en sag. Som denne rapport/beretning har forsøgt at antyde, så er det absolut ikke let at lave udviklingsarbejde, og så er det skønt at vide, at man ikke er alene!

Derudover så ville der helt lavpraktisk ikke være et skolemadsprogram, hvis der ikke var medlemmer, søde mennesker og butikker, som køber frugtposer og donationer, som sørgede for det økonomiske grundlag. Det er også vigtigt at nævne endnu engang, at hver krone ikke bare udgør et måltid skolemads, økonomisk støtte og medlemskab er også grundlaget for at kunne søge puljer og fonde, så projekter som kvalitetsuddannelse, styrkelse af kvinder og familier og økologi er mulige.

Så der er brug for os alle sammen – vi glæder os til at dele 2018 med jer på bloggen, nyhedsbrevet og på sociale medier!

De bedste hilsner

Mille Lübbert Hansen, forkvinde

Sara Kruse Cox

Anne-Mette Hajslund, kasserer

Alexander Bæktoft

Anne Mette Nordfalk, daglig leder

Ingelise Petersen, suppleant

Peter Bischoff

Hans Andersen